

sent seruí l'ofici de la *obraria* de la dita ciutat ---» (*AlcM*); el *DAG*. dóna d'un doc. de 1821 de Ripoll l'ac. de 'dignitat, càrrec, rendes, casa etc. del monjo obrer', i segons el mateix diccionari *obreria* es deia a Vic del llibre on l'obrer municipal portava els comptes (anys 1413 a 1714), i *obreria parroquial* és 'el banc on s'asseuen els obrers de la parròquia els dies de les festivitats de l'església'; JCoromines va anotar a Eivissa (1963) *s'obreria* 'la institució dels obrers de l'església'. *Obrerisme*. *Obrerista*, adj.

Ops (escrit també *obs*), ant., mot molt comú durant tota l'Edat Mitjana i no del tot antiquat fins a la primera meitat del S. XVII; ¹¹ usat sobretot en una sèrie de construccions verbals i també com a substantiu: *ésser ops* 'ésser necessari, haver-hi gran conveniència', *haver ops* 'tenir per necessari', *haver-hi ops* 'haver-hi necessitat', *fer sos ops* (algú) 'disposar de', *als ops* 'en tot el que sigui necessari', *a tots ops* 'tant com sigui necessari', *a ops o per ops d'algú* 'per a ús o benefici d'algú', *a ops o per ops de* seguit de verb 'per tal de', 'amb finalitat de'; vegeu l'extensa documentació que en donen *DAG*. i *AlcM*; del llatí *opus* 'feina, ocupació' (d'on *opus est* 'és cosa a fer', 'cal, és necessari, menester'); comú a totes les llengües romàniques i antiquat pertot (cast. ant. *huebos*, oc. ant. *ops*, fr. ant. ²⁵ *ues*, it. *uopo*).

CULTISMES: *Operar* [Lab. 1839, com a mot de cirurgia; en altres sentits en *DFa.*], pres del ll. *operari* id. *Operabilitat* [Llull]. *Operable* [Lab. 1839], *inoperable*. *Operablement* [1492, Cauliach]. *Operació* ³⁰ [Llull]; «Sí però en la *operació* del enteniment esdevé fatigació o empataxament per infirmitat del cors, assò no ve ---» (Metge, *Somni*, 149.1.); Eiximenis: «Les virtuts no's poden tota vegada metre en *operació* de ple a ple» (*Doctr. Comp.*, 46.26); c. 1650, *DTO.*; Lacav. ³⁵ 1696: «Per *operació* de l'Esperit Sant»; *operació cesàrea* (Lab. 1839)]. *Operador* [Lab. 1888]. *Operament*, ant. [Llull]. *Operant*, veg. infra. *Operari*, -ària 'treballador manual' [Belv. 1805]. *Operatiu* [S. xv; Belv. 1805]. *Operatori*, -òria, adj.; *operatori* 'obrador, taller on treballen els menestrals', en doc. de 1684 (*AlcM*).

Cooperar [1765; Belv. 1805; segons *DAG*. usat en textos dels Ss. xv, xvi], *cooperació* [Belv. 1805], *cooperador* [ACanals; Belv.], *cooperant*, *cooperari*, ⁴⁵ *cooperatiu*, -va [Lab. 1839]; *cooperativa* f. hom diu vulgament *comprativa* o *compartiva* en molts llocs.¹¹

Òptim [1491], d'*optimus* 'el millor', 'excellent', que sembla ser derivat de *ops* 'poder, riquesa', mot emparentat amb *opus* 'obra'; *òptimament*, apareix en les traduccions del *Decameron* [1429] i *Corbatxo* [fi segle XIV], *AlcM*; *optimisme* i *optimista* [Lab. 1839]. De *ops* deriven així mateix *opulentus* 'ric, poderós', d'on el cat. *opulent*, -a [en BMetge: «--- ric e *opulent* ---» (*Somni*, *NCL.*, 118.26); 1450; c. 1460, *Spill*, ⁵⁵ 6688; feia el femení com *opulent*, així en doc. de 1453 i en Joan Roís de Corella (*AlcM*); «*Opulent*: *Opulentus*, -a, -um» (Lacav. 1696); Maldà: «Barcelona, Capital del Principat de Catalunya / --- /, Comercial, Industriosa i molt *opulenta*» (*Excursions*, p. 1); emprat ⁶⁰

per Coromines en el sentit de 'copiós, abundós, luxuriant': «Una porcellada de criatures xiscla pel pati i s'arrossega. La dona de les anques *opulentes* (autogr. *molçudes*) cada any fa gatinada» (*Recés*, p. 108), un cop més en p. 183]; *opulència* [1456], *opulentment* [BMetge; 1472; JEsteve: «*Opulentment*: Politius»; Lacav. 1696; Lab. 1839, però *opulentament* (*DFa.*)]. *Opuscle* [*DFa.*; Belv. 1805, i Lab. 1839, escriuen *opúsculo*; una variant *opúscul* fou usada per Verdguer], d'*opúsculus*, dimin. d'*opus*. *inòpia* [1329; 1344, *Ordin*. Pere III: «--- confreres qui són venguts a *inòpia* ---» (p. 100); BMetge, *Somni*, *NCL.*, 146.20; *Tirant*, i en JRois de Corella (*DAG.*)], del ll. *inòpia* id., derivat de *inops*, -pis, i aquest d'*ops* 'riquesa'. *Opera* [Maldà: «(lo marquès de la Mina) permeté las màscaras, *òperas* italianas y altres diversions públicas» (*Excursions*, p. 165); Belv. 1805], pres de l'it. *opera* 'obra', 'òpera'; *operanta* f., segons *DAG*. fou usat en un text de 1781 com a 'cantatriu d'òpera'; *opereta* i *operista* [Lab. 1888]. *Operós* 'laboriós' [1460, *CoDoACA* xxii, 272], *operosament* [1415], *operositat*.

CPT.: *Opípar* [Belv. 1805, que escriu *opíparo*; emprat per JPla etc.], *opíparament* [NOLLER].

¹ El mateix diccionari cita de Muntaner el següent passatge: «una fembra --- que havia nom Na Mercaderia, per ço com tenia *obrada* de mercaderia», on el sentit sembla ser 'obrador, botiga', però convé comprovar si no hi ha un error de lectura, sobretot a la vista del següent passatge que cita *DAG*. (s. v. *obrador*) d'un altre ms. de Muntaner: «*hobrador* de marçaria». En el sentit de 'obra de gran envergadura' l'usava Pere el Cerimoniós referint-se al *Crestia* d'Eiximenis (*Est. Univ. Cat.* x, 92) i és molt conegut també per altres fonts; un ex. del llenguatge parlat en *AlcM*. — ² Fou usat en data recent per JCarner: «amb aquestes paraules *obradores* de meravelles» (citat per L. Busquets, *Aportació lèxica de Josep Carner*, Barcelona 1977, p. 370). — ³ Citem a través de G. Schib del ms. 276 en el seu *Vocab. de Sant Vicent Ferrer* (Barcelona 1977), p. 107. — ⁴ JCoromines té registrat a Torres-Torres (Baix Pallància) *Carrer de l'obraor*, on es venen perols, cassoles, olles etc. — ⁵ El text diu: «a tres vegades / que han mudades / forges a l'or, / minves e for / de *obradures*, / e soldadures, / l'han consumit» (v. 612), on «minves e for d'*obradures*» s'ha d'entendre com a «pèrdues e drets o taxes de cada *obradura*». — ⁶ *DAG*. (s. v.) cita «*obramies* e vertoles, malalties» d'un autor, J. Vilar (S. xv), sense poder aclarir-ne el sentit. — ⁷ «La identificación del poeta con su humilde público *reobra* también sobre la fisonomía de la porción no lírica del poema» (María Rosa Lida en su llibre sobre el *Libro de Buen Amor*, p. 20). — ⁸ JCoromines (*DCEC* III, 542-43, s. v. *obrar*, n. 4), cridant l'atenció al fet que *reobrar* continua usant-se en castellà en frases com *reobrar el organismo contra la enfermedad*, *reobrar el Estado contra la anarquía*, afirma que seria preferible a *reaccionar*, mot acceptat per l'Acad. Esp. el 1914. — ⁹ Borràs Jarque comentant el refrany «El que mane-